**Evropský parlament**
2019-2024

*Dokument ze zasedání*

**B9-0341/2021**

7.6.2021

# NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

o stavu lidských práv a politické situaci na Kubě
(2021/2745(RSP))

**Leopoldo López Gil, Michael Gahler, Isabel Wiseler-Lima, Gabriel Mato, Antonio López-Istúriz White**
za skupinu PPE

**B9-0341/2021**

**Usnesení Evropského parlamentu o stavu lidských práv a politické situaci na Kubě (2021/2745(RSP))**

*Evropský parlament*,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Kubě, zejména na usnesení ze dne 15. listopadu 2018 o situaci v oblasti lidských práv na Kubě[1], usnesení ze dne 3. prosince 2019 o případu Josého Daniela Ferrera[2] a usnesení ze dne 5. července 2017 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření dohody o politickém dialogu a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kubánskou republikou na straně druhé, jménem Evropské unie[3],

– s ohledem na dohodu o politickém dialogu a spolupráci podepsanou mezi Evropskou unií a Kubou v prosinci 2016 a prozatímně prováděnou od 1. listopadu 2017[4],

– s ohledem na slyšení delegace pro vztahy se zeměmi Střední Ameriky na téma Kuby, které se konalo dne 11. prosince 2020,

– s ohledem na neformální videokonferenci členů smíšené rady EU-Kuba konanou dne 20. ledna 2021[5],

– s ohledem na třetí formální dialog o lidských právech, který se konal v rámci dohody o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou dne 26. února 2021[6],

– s ohledem na všeobecný pravidelný přezkum situace na Kubě, který provedla Rada OSN pro lidská práva v květnu 2018,

– s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a další mezinárodní smlouvy a nástroje v oblasti lidských práv,

– s ohledem na výroční zprávu Meziamerické komise pro lidská práva (IACHR) z roku 2020,

– s ohledem na veřejná slyšení, která proběhla při 179. zasedání IACHR,

– s ohledem na rezoluce IACHR č. 7 (2021), č. 14 (2021) a č. 24 (2021),

– s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, kterou schválilo Valné shromáždění OSN dne 10. prosince 1984 a jejíž smluvní stranou je Kuba,

---

[1] Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 70.
[2] Přijaté texty, P9_TA(2019)0073.
[3] Úř. věst. C 334, 19.9.2018, s. 99.
[4] Úř. věst. LI 337, 13.12.2016, s. 3.
[5] Smíšená rada EU–Kuba, 20. ledna 2021
[6] Dialog o lidských právech v rámci dohody o politickém dialogu a spolupráci ze dne 26. února 2021.

– s ohledem na obecné zásady EU týkající se obránců lidských práv,

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv, jejímž je Kuba signatářem,

– s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že dne 5. července 2017 vyslovil Evropský parlament svůj souhlas s uzavřením dohody o politickém dialogu a spolupráci; vzhledem k tomu, že Parlament spolu se svým souhlasem s dohodou o politickém dialogu a spolupráci přijal usnesení, v němž vyzval EU, aby podpořila jeho postoje k otázkám demokracie, všeobecných lidských práv a základních svobod, jako je svoboda projevu, shromažďování a politického sdružování a svoboda informací ve všech jejích podobách; vzhledem k tomu, že v dohodě o politickém dialogu a spolupráci obě strany potvrdily dodržování všeobecných lidských práv, jak je stanoveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv a dalších příslušných mezinárodních nástrojích týkajících se lidských práv; vzhledem k tomu, že dohoda o politickém dialogu a spolupráci obsahuje tzv. „doložku o lidských právech“, což je základní standardní prvek mezinárodních dohod EU, který umožňuje pozastavení dohody o politickém dialogu a spolupráci v případě, že budou ustanovení o lidských právech porušována;

B. vzhledem k tomu, že lidská práva, svoboda, důstojnost a blahobyt občanů jsou nejlépe prosazovány a chráněny v demokracii, což mimo jiné znamená střídání vlád, svobodné a spravedlivé volby a dodržování zásady politického pluralismu; vzhledem k tomu, že článek 5 nedávno schválené kubánské ústavy upevňuje postavení kubánské komunistické strany coby nejvyšší státní moci, které je ještě více posíleno články 4 a 229, a zdůrazňuje socialismus jako neotřesitelný systém; vzhledem k tomu, že od schválení nové kubánské ústavy dne 10. dubna 2019 bylo do dubna 2021 přijato 1 946 právních norem, které poškozují lidská práva a základní svobody;

C. vzhledem k tomu, že od doby, kdy dohoda o politickém dialogu a spolupráci vstoupila téměř před čtyřmi lety v platnost, nebylo na Kubě dosaženo žádného konkrétního pokroku, pokud jde o obecné zásady a cíle, které si dohoda vytkla; vzhledem k tomu, že kubánský režim naopak zintenzivnil své represe a porušování lidských práv na ostrově; vzhledem k tomu, že od vstupu dohody o politickém dialogu a spolupráci v platnost nedošlo na ostrově k jediné smysluplné změně směrem ke zlepšení situace v oblasti lidských práv a základních svobod ani ke zlepšení hospodářských a sociálních podmínek kubánských občanů; vzhledem k tomu, že se situace v celé kubánské společnosti nadále zhoršuje, což vede k nové vlně odporu a pokojných demonstrací významných skupin kubánské společnosti, které jsou kubánskými orgány a represivními strukturami režimu potlačovány a brutálně likvidovány;

D. vzhledem k tomu, že duben byl měsícem, v němž od začátku roku 2021 dosáhla represe nejvyšší míry, kdy kubánské středisko pro sledování lidských práv (OCDH) zaznamenalo více než 1 018 represivních zásahů proti aktivistům v oblasti lidských práv a nezávislým novinářům, z nichž 206 bylo svévolně zadrženo a ve 13 případech bylo použito hrubé násilí; vzhledem k tomu, že představitelé kubánských úřadů nelegálně vnikli do domu nezávislého umělce a koordinátora hnutí San Isidro Luise Manuela Otera Alcántary a že jej několik hodin svévolně a bez vznesení obvinění zadržovali; vzhledem k tomu, že podle organizace Prisoners Defenders je na Kubě momentálně

zadržováno 150 politických vězňů; vzhledem k tomu, že v období od března do května 2021 bylo zaregistrováno 31 nových případů; vzhledem k tomu, že za posledních 12 měsíců do 1. června 2021 bylo na evidováno 199 kubánských politických vězňů, přičemž bylo zaznamenáno 65 nových případů uvěznění z politických důvodů, což představuje v průměru 5,4 nových případů za měsíc; vzhledem k tomu, že v posledních několika měsících se zvýšil počet oznámených případů mučení a špatného zacházení s politickými vězni ve věznicích;

E. vzhledem k tomu, že kubánský trestní zákoník obsahuje ustanovení, která se týkají např. „stavu nebezpečí“ a „bezpečnostních opatření před zahájením trestního řízení “, na jejichž základě je zadržováno více než 8 000 osob, aniž by byly obviněny z konkrétního trestného činu, a dalších 2 500 osob bylo odsouzeno k nuceným pracím;

F. vzhledem k tomu, že kubánský trestní zákoník trestá všechny civilní zaměstnance, kteří neukončí lékařské mise nebo se rozhodnou nevrátit se zpět na Kubu, a to trestem odnětí svobody na osm let; vzhledem k tomu, že usnesením kubánského ministerstva pro mezinárodní obchod a zahraniční investice č. 168 z roku 2010 se všem civilním zaměstnancům v zahraničí, kteří pracují pro stát nebo pro státní podniky, včetně zdravotnického personálu, ukládají bezdůvodně povinnosti a závazky, které porušují lidskou důstojnost a nejzákladnější lidská práva, jež musí být u všech lidských bytostí ctěna; vzhledem k tomu, že tyto lékařské mise by mohly být považovány za moderní formu otroctví; vzhledem k tomu, že Kuba porušuje úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 29 a 105 o nucené práci; vzhledem k tomu, že Kuba porušuje článek 38 dohody o politickém dialogu a spolupráci;

G. vzhledem k tomu, že výroční zpráva IACHR za rok 2020 poukazuje na řadu oznámených případů údajného porušování lidských práv ze strany kubánského státu vůči jeho zdravotnickému personálu, který je vysílán k práci v zahraničí pod záminkou tzv. lékařských misí; vzhledem k tomu, že v prohlášení vysoké komisařky OSN pro lidská práva (CUB 6/2019) o kubánských lékařských misích se poukazuje na nebezpečné a nelidské pracovní podmínky zdravotnického personálu a že toto tvrzení podpořily i organizace Human Rights Watch a 622 svědectví;

H. vzhledem k tomu, že Parlament udělil třikrát Sacharovovu cenu za svobodu myšlení kubánským aktivistům: v roce 2002 Oswaldovi Payáovi, v roce 2005 organizaci Ženy v bílém a v roce 2010 Guillermu Fariñasovi; vzhledem k tomu, že laureáti Sacharovovy ceny a jejich příbuzní jsou nadále pravidelně obtěžováni a zastrašováni a je jim bráněno odjet ze země a účastnit se mezinárodních akcí nebo akcí pořádaných Evropským parlamentem;

I. vzhledem k tomu, že nositelé Sacharovovy ceny, jako je Berta Solerová, a aktivisté, např. José Daniel Ferrer, Luis Manuel Otero Alcántara a Reinaldo Escobar, byli několikrát pozváni do Parlamentu, naposledy dne 11. prosince 2020; vzhledem k tomu, že kubánské orgány systematicky jejich účasti brání, jak se tomu stalo v prosinci 2020, kdy svévolně Bertu Solerovou a Reinalda Escobara zatkly a navíc omezily internetové připojení ostatních účastníků; vzhledem k tomu, že předseda delegace pro vztahy se zeměmi Střední Ameriky, předseda Výboru pro zahraniční věci a místopředseda Parlamentu podepsali společné prohlášení, v němž pronásledování aktivistů odsoudili; vzhledem k tomu, že Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) ani delegace EU na

Kubě nikdy neučinily prohlášení na jejich obhajobu ani jim neprojevily žádnou veřejnou či soukromou podporu;

J. vzhledem k tomu, že mezi ESVČ a kubánským režimem existuje jasná nebo přinejmenším tichá dohoda o tom, že se možné porušování lidských práv kubánským režimem nebude nijak veřejně kritizovat; vzhledem k tomu, že velvyslanec EU v Havaně Alberto Navarro podepsal dopis adresovaný prezidentovi Spojených států, v němž mimo jiné žádá, aby USA zrušily embargo vůči Kubě a nezasahovaly do kubánských záležitostí; vzhledem k tomu, že tato skutečnost představuje jasné překročení diplomatického mandátu velvyslance a svědčí o vysoce zpolitizované úloze velvyslanectví EU v Havaně; vzhledem k tomu, že pan Navarro veřejně prohlásil, že „Kuba není diktátorským režimem“;

K. vzhledem k tomu, že třetí formální dialog o lidských právech mezi EU a Kubou se konal dne 26. února 2021 a nepřinesl žádné výsledky, jak tomu bylo i v případě předchozích dialogů; vzhledem k tomu, že politický dialog musí zahrnovat přímý intenzivní dialog s nezávislou občanskou společností a všemi politickými představiteli opozice, a to bez jakýchkoli omezení, jak je zdůrazněno v článku 36 dohody o politickém dialogu a spolupráci; vzhledem k tomu, že kubánský režim odepřel několika nevládním organizacím a nezávislým organizacím právo se těchto dialogů o lidských právech účastnit; vzhledem k tomu, že ESVČ tyto zákazy režimu svým mlčením podpořila; vzhledem k tomu, že dialog má přinést hmatatelné výsledky a nemůže být sám o sobě považován za cíl;

L. vzhledem k tomu, že Parlament několikrát pozval diplomatické zástupce kubánské vlády k účasti na slyšení a činnostech týkajících se Kuby; vzhledem k tomu, že tyto pozvánky byly nejen odmítnuty, ale bylo na ně reagováno dopisem plným urážek a nepodložených obvinění Parlamentu a jeho poslanců; vzhledem k tomu, že Parlament je s největší pravděpodobností jediným orgánem EU, kterému nebylo uděleno povolení k návštěvě země po prozatímním vstupu dohody o politickém dialogu a spolupráci v platnost, což je postoj, který je jednoznačně v rozporu se základním prvkem, na němž by měla být dohoda o politickém dialogu založena;

1. důrazně odsuzuje existenci politických vězňů, soustavné a trvalé politické pronásledování, obtěžování a svévolné zadržování disidentů na Kubě; odsuzuje rovněž současné útoky na umělce hnutí San Isidro, pokojné disidenty, nezávislé novináře, obránce lidských práv a členy politické opozice; vyzývá k okamžitému ukončení tohoto jednání a k bezodkladnému propuštění všech politických vězňů a osob svévolně zadržovaných jen proto, že uplatňovaly své právo na svobodu projevu a shromažďování; vyzývá k poskytnutí lepších záruk v souvislosti s právem na spravedlivý proces a nezávislostí soudnictví a k zajištění toho, aby osoby zbavené svobody měly přístup k nezávislému právnímu zástupci, jak zdůrazňuje článek 24 dohody o politickém dialogu a spolupráci;

2. důrazně odsuzuje, že jsou svévolně zadržovány tyto osoby: Aymara Nieto Muñozová, Mitzael Díaz Paseiro, Iván Amaro Hidalgo, Edilberto Ronal Arzuaga Alcalá, Yandier García Labrada, Denis Solís González, Luis Robles Elizástegui a 64 vězňů svědomí; naléhavě vyzývá kubánské orgány, aby je okamžitě propustily;

3. hluboce lituje nedostatku odhodlání a neochoty kubánského režimu usilovat o dosažení byť minimálního pokroku směřujícího ke změně nebo o otevření cest, které by umožnily režim reformovat, s cílem zlepšit sociální a politickou účast kubánské společnosti a životní podmínky občanů, a hluboce lituje, že režim odmítá jakákoli demokratická opatření; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory tomu, že dohoda o politickém dialogu a spolupráci vstoupila v platnost téměř před čtyřmi lety, situace v oblasti lidských práv a demokracie se nezlepšila a nevedla k žádným podstatným, hmatatelným pozitivním výsledkům pro kubánský lid; domnívá se, že dohoda o politickém dialogu a spolupráci přispěla pouze k vylepšení image kubánského režimu a k jeho oficiálnímu uznání ze strany mezinárodního společenství, ačkoli je zřejmé, že se v regionu jedná o antidemokratickou anomálii, která již trvá více než šest desetiletí;

4. uznává právo kubánského lidu požadovat demokratizaci své země prostřednictvím dialogu s občanskou společností a politickou opozicí, který povede k vypracování plánu směřujícího k demokratickým volbám s účastí více politických stran;

5. vyzývá ESVČ, aby trvala na tom, že kubánské orgány musí plnit závazné povinnosti stanovené v dohodě o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou, zejména pokud jde o dodržování základních lidských práv a základních svobod, jak zdůrazňuje čl. 1 odst. 5 této dohody;

6. odsuzuje systematické porušování pracovních práv a lidských práv, jichž se dopustil kubánský stát vůči svému zdravotnickému personálu vyslanému do zahraničí na lékařských misích, což je v rozporu se základními úmluvami MOP, které Kuba ratifikovala; naléhavě vyzývá Kubu, aby účinně uplatňovala a dodržovala Americkou úmluvu o lidských právech a úmluvy MOP č. 29 a 105;

7. připomíná, že dohoda o politickém dialogu a spolupráci obsahuje ustanovení o pozastavení platnosti dohody, které by mělo být v případě porušení ustanovení o lidských právech použito; trvá proto na tom, aby Evropská unie při provádění této dohody důkladně sledovala a monitorovala dodržování lidských práv a základních svobod na Kubě a pravidelně podávala Parlamentu zprávy; domnívá se, že uvěznění Denise Solíse Gonzáleze, Luise Roblese Elizásteguiho, Maykela Castilla Péreze („Osorba“) a více než 120 politických vězňů a vězňů svědomí a všechny svévolné a represivní akce, k nimž došlo v dubnu a červnu 2021, včetně těch, jež byly namířeny proti členům hnutí San Isidro a autorům videozáznamu „Patria y Vida“, představují zvlášť naléhavý případ ve smyslu čl. 85 odst. 3 písm. b) dohody o politickém dialogu a spolupráci; vyzývá EU, aby proto v této souvislosti svolala naléhavou schůzku;

8. připomíná, že lidská práva jsou podstatnou součástí dohody o politickém dialogu a spolupráci, jak je zdůrazněno v čl. 1 odst. 5, čl. 2 písm. c), článku 5, článku 22 a čl. 43 odst. 2; vyzývá proto Radu, aby uplatňovala ustanovení o plnění závazků zdůrazněných v článku 85 dohody, včetně jejího pozastavení, pokud by kubánské orgány nadále porušovaly lidská práva, což by představovalo závažné porušení dohody o politickém dialogu a spolupráci, neboť by se jednalo o porušení „podstatných prvků dohody, jak je popsáno v čl. 1 odst. 5 a článku 7“;

9. žádá, aby kubánská vláda provedla právní reformy s cílem zaručit svobodu tisku a sdružování a svobodu demonstrovat a aby zahájila politické reformy, které umožní

svobodné, spravedlivé a demokratické volby, jež budou odrážet svrchovanou a svobodně vyjádřenou vůli kubánského lidu; naléhavě vyzývá kubánskou vládu, aby uvedla svou politiku v oblasti lidských práv do souladu s mezinárodními normami stanovenými v chartách, prohlášeních a mezinárodních nástrojích, jichž je Kuba signatářem, a aby umožnila občanské společnosti a politickým představitelům opozice se aktivně a bez omezení účastnit politického a společenského života;

10. odsuzuje skutečnost, že v rozporu s dohodou o politickém dialogu a spolupráci je systematicky odmítána účast kubánské a evropské nezávislé občanské společnosti na dialozích o lidských právech mezi EU a Kubou, zejména během třetího formálního dialogu o lidských právech, který se konal dne 26. února 2021, a to proto, že kubánská vláda odmítla udělit povolení s tím, že EU by nesouhlasila; vyzývá proto k institucionalizovanému, formálnímu, otevřenému a veřejnému dialogu mezi EU a Kubou za účasti občanské společnosti, čímž se podpoří pilíře dohody o politickém dialogu a spolupráci, podobně jako je tomu u dialogů, které probíhají s jinými zeměmi, s nimiž EU uzavřela dohody o spolupráci; připomíná ESVČ a členským státům, že dohoda o politickém dialogu a spolupráci považuje účast občanské společnosti za zásadně důležitou pro rozvoj dialogu v rámci dohody (preambule a články 19, 36, čl. 42 odst. 1, čl. 47 odst. 6 písm. e) a čl. 59 odst. 2); poukazuje proto na to, že vyloučení občanské společnosti EU i Kuby a všech opozičních politických aktérů znamená odstranění zásadního prvku dohody o politickém dialogu a spolupráci;

11. připomíná, že upřednostňování organizací nebo jednotlivců napojených na kubánskou vládu a vyloučení opozičních organizací nebo jiných zástupců občanské společnosti z přístupu k fondům je v rozporu s ustanoveními dohody o politickém dialogu a spolupráci; vyzývá proto, aby byly do fondů spolupráce zapojeny všechny zúčastněné strany bez ohledu na souhlas kubánské vlády;

12. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že ačkoli Parlament vyjádřil s dohodou o politickém dialogu a spolupráci souhlas, kubánské orgány odmítají povolit výborům, delegacím a některým politickým skupinám Parlamentu navštívit Kubu; vyzývá orgány, aby jim vstup do země neprodleně umožnily;

13. vyzývá EU, aby v rámci celého tohoto dialogu podpořila vizi Parlamentu, pokud jde o demokracii, všeobecná lidská práva a základní svobody, jako je svoboda projevu, svoboda shromažďování a politického sdružování a svoboda informací ve všech formách, i jeho „celosvětovou politiku na podporu obránců lidských práv“; potvrzuje nicméně, že dialogy o lidských právech v současné době nezabránily tomu, aby na Kubě nedocházelo k politicky motivovanému zadržování; poukazuje na to, že podle Kubánské komise pro lidská práva a národní usmíření (CCDHRN) se tento druh zadržování v posledních několika letech naopak výrazně zvýšil;

14. vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby uznal existenci politické opozice vůči kubánské vládě a aby ji odpovídajícím způsobem zapojil do politického dialogu mezi EU a Kubou; vyzývá zástupce všech členských států, aby se v zájmu zaručení soudržného vnitřního a vnějšího provádění politiky Evropské unie v oblasti lidských práv zabývali při svých návštěvách u kubánských orgánů otázkami lidských práv a aby se při cestách na Kubu setkávali s nositeli Sacharovovy ceny;

15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení vládě a Národnímu shromáždění lidové moci Kuby, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, parlamentům a vládám členských států a vysoké komisařce Organizace spojených národů pro lidská práva.